

Zondagmorgencriminaliteit bij de dominee in huis (2)

Na de overval op de huishoudster van de Doopsgezinde dominee C.R. van Dokkum op zondagmorgen 15 maart 1936.

Nadat Trien's vader is gewaarschuwd dat er vreemde dingen aan het Zuideinde 87 gaande waren, belt deze aan bij de pastorie. De overvallers zijn op de vlucht geslagen maar de achtervolging duurt niet lang: de ene overvaller, richting de Overtoom gerend, ziet zijn weg versperd door een groepje mannen die met elkaar staan te praten. Ze schieten toe en weten de vluchteling tegen te houden. Een van hen is houthandelaar Klaas Dresselhuizen, 51 jaar oud, die vlak bij dominee Van Dokkum op Zuideinde Wijk A111 woont. De anderen zijn drie Amsterdammers. Twee houden de man vast, terwijl de anderen samen met Klaas Staal teruggaan naar het huis van de emeritus-dominee.

Klaas maakt daar zijn dochter los, zijn twee helpers vergewissen zich er ondertussen van dat er geen inbrekers meer in het huis zijn. Daarna springen zij in hun auto, die daar vlakbij geparkeerd staat en gaan de tweede overvaller achterna, die als eerste uit het huis kwam gerend.

Sporen van de overval

Deze is juist de andere kant op gegaan, richting de Krabbelbuurt (de tegenwoordige J.J. Allanstraat genoemd). Iets voor hem uit rijdt een 30-jarige man met zijn paard en wagen. Dat is Kees Harrewijne, de melkventer die iets noordelijker aan het Zuideinde woont, op nummer B63, nu Zuideinde 255 (waar zijn zoon Kees Harrewijne nog steeds woont). Kees achtervolgt de man langs zijn eigen huis, over de Kikkertse Kluft richting de Krabbelbuurt. Dan komt hen de auto met de jonge Amsterdammers achterop en deze maken een einde aan de vertoning: zij pakken de tweede vluchteling ook vast en duwen hem in de auto. Ze keren en gaan terug naar het huis van Van Dokkum.

Sporen van de overval

Het duurt niet lang voor de rijksveldwachter Dirk Jan de Beus (officieel *"Rijksveldwachter brigadier titulair te Westzaan"*) op de "plaats delict" is. De Beus arresteert beide verdachten en neemt het gestolen horloge, de beurs van Trien, de stukken laken en het touw en het ijzer waarmee zij geslagen is, in beslag. Ook maakt hij enkele foto's (die we bij dit stukje en vorige maand zagen) en een schets van de plattegrond van het huis, zowel de begane grond als de verdieping. Daarna brengt hij met de auto de arrestanten over naar het politiebureau in Zaandam. Zo eindigen de Amsterdamse heren deze zondagmorgen achter de tralies.

Ook de dorpsarts, dokter C. de Jong wordt ontboden. Trien was namelijk aan haar achterhoofd gewond geraakt en bevindt zich, wanneer de 37-jarige dokter binnenkomt *"in een zeer opgewonden toestand."* Zij vertelt het hele verhaal aan de dokter, daarbij voortdurend huilend. Ze zegt de dokter pijn te hebben *"op het hoofd, boven haar ogen, in de mond, op de linker-bovenste-borstkas (...), aan het linker scheenbeen en achter het rechteroor"*. Dokter De Jong onderzoekt haar daarna. *"Op de behaarde hoofdhuid een lichte zwelling met daaronder een onderhuidse bloeditstorting, rechts boven op het hoofd. Verder werd vrij sterke pijn aangegeven bij druk links achter het oor"*, zo noteert hij.

Voor het huis van dominee Van Dokkum is ondertussen een flinke oploop ontstaan. De Westzaners hebben vlug door dat er iets ongewoons gebeurd. Ondertussen is het al ver over 11 uur en is ook de emerituspredikant uit de kerk thuisgekomen. Hoogstwaarschijnlijk is hij na de preek uit de Zuidervermaning richting zijn woning komen wandelen (dat op 88-jarige leeftijd!), niet vermoedend wat een consternatie hem daar te wachten staat. Dat hij dit op zijn oude dag nog mee moet maken...

Beide verdachten hebben hun actie relatief duur moeten bekopen. Mede omdat ze allebei al eerder met justitie in aanraking zijn geweest (diefstal) krijgen ze beide 3 jaar gevangenisstraf. De jongste heeft zelfs nog een voorwaardelijke straf (die enkele weken erna zou zijn verlopen) dus krijgt nog een paar maanden extra "cadeau". De oudste probeert tijdens het proces zijn jongste handlanger de schuld te geven, dat die wou doorzetten toen bleek dat de huishoudster thuis was. Maar de rechter zei: *"Al die edelmoedigheid kun je wel opzouten. Het maakt weinig indruk."*

Dominee Van Dokkum is een jaar later overleden. Zijn huishoudster is op latere leeftijd getrouwd met een boer uit Osdorp en vertrok uit het dorp. Zij heeft een paar kinderen gekregen. Inmiddels is ook zij overleden, zo heb ik van een tante-zegger van haar begrepen.

Jan van der Male